

عنوان مقاله:

ماهیت خواب و رویا از نگاه فارابی، سهروردی و ابن عربی

محل انتشار:

فصلنامه اندیشه دینی، دوره 13، شماره 49 (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

وحیده حداد - کارشناس ارشد فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه اصفهان

محمد بیده‌ندی - استادیار دانشگاه اصفهان

خلاصه مقاله:

معنا و جایگاه خواب و رویا در فلسفه بحثی است که کمتر فیلسوف برجسته‌ای از آن غافل مانده و به بررسی آن از منظر اصول و مبانی فلسفی خود نپرداخته باشد. در نظر حکمای اسلامی، رویا حاصل فاصله گرفتن روح از حواس ظاهری و میل آن به قوای باطنی است، به این معنی که انسان گاهی در عالم خواب به ادراک حقایق هستی و وقایع آینده موفق می‌شود و از این رهگذر، به ادراک و معرفت شهودی دست می‌یابد. این احوال اگر در عالم خواب طبیعی است و در صورتی که ضعیف و مبهم باشد، پیام آن باید با تاویل و «رویای صادق»، پیش‌آید، در صورتی که شفاف باشد تعبیر، روشن می‌شود. سهروردی در تبیین مساله‌ی خواب و رویای صادق، جایگاه ظهور صور رویا را نفس، و منشا اصلی آن را نفوس فلکی می‌داند. از نظر فارابی، رویا صورتی ذهنی است که به وسیله‌ی خیال ایجاد می‌شود و هنگام خواب و بر اثر قطع رابطه با فعالیت‌های زمان بیداری، گنجایش آن افزایش می‌یابد. فارابی به این قائل می‌شود که شخص به مدد خیال، قادر است با عقل فعال متحد شود، لکن چنین قدرتی تنها در دسترس افراد ممتاز و برگزیده است. از نظر ابن عربی، دنیای رویا دنیای رمز و نماد است و برای فهم معنای رویا باید مآل نمادهای رویایی را پیدا کرد. وی خواب را نخستین مبدا تلقی وحی الهی برای اهل عنایت می‌داند.

کلمات کلیدی:

۱- Suhrawardi، ۲- Al-Farabi، ۳- Sensus communis، ۴- Ibn al-Arabi، ۵- Dream، Imagination، ۶-

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1558245>

